

Tietue 4 / 2013

Tietue on Jyväskylän yliopiston kirjaston lehti, joka ilmestyy verkossa neljä kertaa vuodessa.

ISSN-L 1798-4890

ISSN 1798-4890

“Kirjastolla ei ole hätää, kun se tunnistaa ydinosoamisensa.” Haastattelussa johtaja Ari Muhonen

10.12.2013 Tekijä [Jyväskylän yliopiston kirjasto](#)

TkL Ari Muhonen aloitti Jyväskylän yliopiston kirjaston johtajan tehtävässä 4.11.2013. Seuraavassa hän vastaa Tietueen toimituskunnan kysymyksiin.

Onko johtajuus mielestäsi myötäsnytyistä, vai voiko johtamista opetella?

Johtamista voi ja pitää opetella, kukaan ei ole seppä syntyessään. Mutta hyvä johtaja tarvitsee myös myötäsnytyisiä taitoja, koska johtamisessa toimitaan paljon tunteiden ja muiden henkimaailman asioiden kanssa. Minulle itselleni sosiaalisuus ja empaattisuus ovat tärkeitä työkaluja.

Kuva: Studio Anri

Mitkä ovat yliopistokirjastojen suurimmat haasteet tulevaisuudessa?

Haasteita on monia, koska maailma ympärillämme muuttuu vauhdilla koko ajan. Kirjaston pitää osata havaita toimintaansa vaikuttavat tekijät ja reagoida niihin oikealla tavalla. Tällä hetkellä itseäni kiinnostavat kovasti tiedon saatavuuden varmistaminen, kokoelmien optimointi sekä toisaalta uudet, paljolti bibliometriaan pohjautuvat palvelut.

Kirjastolla ei ole hätää maailman myllerryksessä, kun se tunnistaa oman ydinosoamisensa. Minun mielestäni se on jotain, joka ei ole muuttunut miksikään koko sinä aikana, kun kirjastoja ylipäättään on ollut olemassa. Jokaisen kirjastolaisen on hyvä miettiä, mitä tämä nykyaikana tarkoittaa.

Voiko kirjastoa johtaa kuten yritystä? Onko kirjaston johtamisessa opittavaa yrityselämästä?

Voimme ottaa oppia joistakin yritysmaailman toimista. Kirjasto (tai yliopisto) ei kuitenkaan ole yritys.

Luovuutta ei voi puristaa kvartaaleihin eikä akateemisuutta laatikoida. Karsastan myös nykyistä massiivista numerologiaa. Tilastot ovat kivoja, mutta vaikuttavuutta ei saa kirjattua järkeviksi numeroiksi.

Mitä ajattelet seuraavista:

Kirjastopalveluiden ulkoistaminen

Ulkoistaminen on mahdollisuus, jos se tuottaa kustannustehokkuutta. Kirjaston on kuitenkin pidettävä huolta siitä, että sen oma ydintoiminta koetaan yliopistossa välttämättömäksi, jolloin koko kirjastotoiminnan ulkoistaminen ei ole vaihtoehto.

Työnjako kirjastojen kesken

Tämä on aivan välttämätöntä. Mikään kirjasto ei voi hankkia kaikkea asiakkaidensa tarvitsemaa aineistoa omiin kokoelmiinsa, siksi kavereihin on pakko tukeutua. Esitin itse noin vuosi sitten kansallisen kokoelmayhteistyön tiivistämistä, ja nyt tätä pohtii kirjastosektoreiden nimeämä työryhmä. Toivon, että se saa aikaan hyödyllisiä suosituksia.

24 h kirjastopalvelut

Nämähän ovat jo paljolti totta yliopistolaisille, sillä sähköiset aineistomme ovat käytettävissä ajasta ja paikasta riippumatta. Näiden lisäksi on kuitenkin järjestettävä tiloja, joissa voi työskennellä ja käyttää paikallisia aineistoja mahdollisimman pitkään. Itse kuitenkin toivon, että opiskelijat ja tutkijat malttaisivat myös levätä.

Asiakkaiden omatoimisuuden lisääminen ja siitä seuraava kirjastopalvelujen maksullisuus

Asiakkaat ovat monilta osin jo tottuneet omatoimisuuteen, mutta sitä voisi vieläkin laajentaa esimerkiksi aineistojen yhteiskäyttöön. Kirjaston pitäisi mahdollistaa omatoiminen kaukolainan tilaaminen suoraan toisesta kirjastosta. Tekniikka ei ole ongelma, vaan vanhat asenteet. Menisin jopa niin pitkälle, että tekisin tästä maksuttoman palvelun. Näin se olisi asiakkaalle todellinen vaihtoehto.

Millainen on tulevaisuuden kirjastoammattilainen? Millaisia taitoja, edellytyksiä ja ominaisuuksia häneltä vaaditaan?

Tulevaisuuden kirjastoammattilainen taipuu moneen. Hänellä on monipuoliset kirjastotyön taidot, hän ymmärtää, miten kirjasto ja yliopisto toimivat, tuntee tutkijoiden työskentelytavat ja opiskelijoiden uudet oppimismenetelmät. Monipuoliset atk-taidot ja sosiaalinen luonteenlaatu ovat myös hyveitä.

Johtajuudesta on kirjoitettu valtavasti ja tiedetään, millaisia ominaisuuksia ns. hyvään johtajaan liitetään. Mutta millainen on mielestäsi hyvä alainen?

Hyvä alainen on sisäistänyt oman tehtävänsä ja sen asettamat vaatimukset. Hän osaa toimia itsenäisesti ennalta sovittujen raamien puitteissa, mutta myös yhteistyössä kollegoiden ja esimiehen kanssa. Hän uskaltaa potkia myös esimiestään asioiden edistämiseksi. Ainakin minä tarvitsen alaisten tukea, jotta muistan ja ehdin tehdä kaiken tarvittavan omassa työssäni.

Ehditkö lukea? Luetko e-kirjoja?

Luen joka ilta, ainakin vähän. Seuraan aikaani lukemalla paljon erilaisia lehtiä. Kirjoihin paneudun enemmän kausittain, vaikkakin hyvä kirja pitää lukea heti ilmestymisensä jälkeen. E-kirjoihin en ole vielä tottunut, paperi on jotenkin konkreettisempi käyttöliittymä.

Onko sinulla esikuvia?

Ei varsinaisesti. Ihailen monia henkilöitä, jotka ovat nähneet tulevaisuuden ja saaneet alallaan aikaan perustavanlaatuisia muutoksia.

Miten ylläpidät jaksamistasi ja hyvinvointiasi?

Rentoudun perheeni parissa. Olen onnellinen, kun saan käydä hienoja keskusteluja vaimoni ja lasteni kanssa, mutta myös pitää hauskaa. Sanaleikit ovat lempipuuhaani.

Postimerkkeilyn avulla lepuutan hermojani, uppoutuminen Suomen historiaan ja postinkulkuun saa unohtamaan ympäröivän maailman. Urheilla en ole koskaan osannut. Olen sitä mieltä, että se on vaarallista: siinä voi tulla hiki ja siinä voi hengästyä.

Mikä on lempisanasi?

Vaihtelen lempisanaani jatkuvasti. Vaimoni mukaan sanavarastoni on lyhyellä aikavälillä suppea, mutta pidemmällä välillä rikas. Ehdoton klassikko on kuitenkin ”jauheliuhaperunasoselaatikko”. Koitapa selittää se jollekin ulkomaalaiselle. Rakastan kieltämme!

Mitä sanaa vihaat?

Juuri tällä hetkellä ”niinku” on epäsuosikkisanalistani kärjessä. Myös kaikki muut täytesanat ärsyttävät. Mikään ei ole kamalampaa kuin kuunnella huonosti valmistautunutta seminaaripuhujaa.

Entä lempiäänesi?

Lähestyvä höyrylaivan sumutorvi järvellä.

Mitä ääntä vihaat?

Turhan valittajan narinaa. Paino on sanalla ”turhan”, rakentava kritiikki on aina tervetullutta.

Mitä työtä haluaisit tehdä, jos nykyinen työsi ei olisi vaihtoehtona?

Olisin varmaan jossain muussa palveluammattissa, jossa saisin olla tekemisissä ihmisten kanssa. Vaihtoehtona on kookospähkinöiden laskeminen autiolla saarella. Olen sosiaalinen erakko, viihdyn joukossa ja yksin.

Mitä työtä et tekisi mistään hinnasta?

Arvostan kaikkea rehellistä työtä enkä siis voi nimetä mitään inhokkia. Toki on monia ammatteja, joihin en ominaisuuksieni vuoksi kykene ja siksi jättäisin ne väliin.

Olet alkuperäiseltä koulutukseltasi laivanrakennusinsinööri. Voisiko kirjastomme tiloihin rakentaa peruskorjauksen yhteydessä pallomeren?

Tämä on aivan loistava idea! En voi kuvitella rentouttavampaa ryhmätyötilaa. Haittana tosin voi olla tietokoneen kadottaminen. Onko kelluvia tietsikoita jo tarjolla?